

norsk lektorlag

Oslo, 15.5.2016

Til Universitets- og Høgskolerådet

Innspill til forslag til retningslinjer om femårig lærerutdanning

Høringen er gitt med kort tidsfrist, og det har derfor ikke vært tid til behandling i de ulike fagutvalgene i Norsk Lektorlag. Vi gir derfor ingen innspill til de enkelte fagene, men har noen generelle kommentarer og forslag i tre punkter:

I: Retningslinjene bør eksplisitt nevne at utdanningen skal gi kunnskap om og ta utgangspunkt i skolen slik den faktisk formes av aktuelle økonomiske og administrative rammebetingelser.

Vår begrunnelse er at lærerutdanningene i en årrekke har vært kritisert for å være praksisfjerne og operere i en ideell verden der de materielle forutsetningene for å lykkes pedagogisk og didaktisk, blir neglisjert. Utdannelsen må sette studentene i stand til å reflektere over de politiske, administrative og økonomiske vilkårene for å drive undervisning. Profesjonsfaget må ha både et realistisk og et ideelt perspektiv på pedagogikk og didaktikk, og studentene må kunne reflektere over spenningen mellom disse. De må også kunne problematisere og bli bevisst på de profesjonelle utfordringer det innebærer at skolesystemet tilbyr begrensede og pragmatiske rammer som krever valg av pedagogiske og didaktiske løsninger som verken er optimale eller ideelle. Dette kan flettes inn under følgende avsnitt / momenter i det forslaget til retningslinjer:

Alle faga i utdanningen skal inngå i en dannelsingsprosess som sikrer at studenten innehar evne til å se en sak fra ulike sider og forske på yrkesutøvelsen ut fra ulike perspektiv. Studenten skal utvikle evnen til å analysere egne og andres holdninger og handlinger gjennom kritisk refleksjon.

Perspektiv som inngår i studentens utdanning:

Innholdet i fag og praksisopplæring er spesifisert i de fagspesifikke retningslinjene. I tillegg må institusjonene sikre at følgende perspektiv og tema blir ivaretatt i utdanningen.

I alle fag:

- har kunnskap om skolen som organisasjon og dens mandat, verdigrunnlag og plass i samfunnet.

norsk lektorlag

Kandidaten

- kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter til å involvere og bygge relasjoner til elever og foresatte
- kan bidra aktivt til endringsprosesser og ta ansvar for samarbeid om faglig og pedagogisk nytenkning i skolen og involvere lokalt samfunns-, arbeids- og kulturliv i opplæringen
- kan kritisk vurdere egen og andres praksis med referanse til teori og forskning
- kan styrke internasjonale og flerkulturelle perspektiv ved skolens arbeid, stimulere til demokratisk deltakelse og bærekraftig utvikling

Vi foreslår en tilføyelse til punktene i avsnittet overfor: Kunnskap om skolen som institusjon, og evne til å reflektere over forholdet mellom de fysiske og organisatoriske rammebetingelser skolen har til rådighet (skolebygning, undervisningsrom, lærebøker og læremidler, digitalt utstyr, elevtall per lærer, skoledagens rammer osv) og læreplanenes mål. Kandidaten bør derfor også kunne: ***kritisk vurdere skolens rammebetingelser med referanser til og teori i forskning.***

2: Den som underviser i lærerutdanningen bør ikke bare selv være forsker, men bør også selv, med jevne mellomrom, være aktiv underviser på det aktuelle trinnet.

Norsk Lektorlag vil foreslå at alle lærere ved lærerutdanningene selv skal ha plikt til å undervise på de de trinn i grunnskolen som de utdanner for, enten i ordinære vikariater eller knyttet opp til praksisordningene for studentene. Retningslinjene bør angi et minimum, xx antall dager per 5 år. Dette er viktig for at forskingen i lærerutdanningene skal knyttes sterkere til praksis i norske klasserom, og ikke lede bort fra klasserom. Kritikken mot lærerutdanningene har i flere tiår dreid seg om manglende kontakt med realitetene i skolehverdagen, og gode intensjoner har så langt ikke gitt tilstrekkelig bedring. Det er derfor på tide å stille et slikt krav. Dette bør føyes inn i følgende avsnitt i forslaget til retningslinjer:

Det skal være en nær kopling mellom innhold og arbeidsmåter i lærerutdanningsfagene og praksisopplæringen. Praksisopplæringen skal sikre en gradvis innføring i ulike sider ved læreryrket, progresjon i opplæringen og sammenheng med undervisningen i faga. Alle hovedtemaene er felles for grunnskolelærerutdanningen. Det didaktiske møtet vil være et gjennomgående tema i hele studiet.

3: For trinn 5-10: Det bør eksplisitt fremgå av retningslinjene at også sluttvurdering av elever i form av standpunktvurdering og sensurering ved eksamen må inngå i utdanningen.

Siden skolens standpunktvurdering/ karakterfastsetting og eksamensavvikling foregår på slutten av skoleåret, er dette oppgaver som lett faller bort fra praksis. Skoleårets avslutning og lærerutdanningenes eksamensperiode faller på samme tidspunkt, og dette kan lett føre til at studentene får lite øvelse i summativ vurdering. Det er først på slutten av et skoleår man ser det samlede resultatet av arbeidet med læreplanen gjennom et helt år, og lærerutdanningene bør ikke neglisjere denne delen av en lærers arbeidsoppgaver. I

norsk lektorlag

utdanningen for 5.-10. trinn bør alle studenter få øvelse i summativ vurdering, begrunnelse og fastsetting av standpunktkarakter, øvelse i å utarbeide eksamensoppgaver og være eksaminator og sensor ved lokalt gitt eksamen.

Norsk Lektorlag foreslår at dette legges inn som et eget avsnitt i retningslinjene for hvilken kompetanse lærerstudentene skal tilegne seg.

Med hilsen

Rita Helgesen
Norsk Lektorlag